

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 52 (7057)

• Ceturtdiena, 2000. gada 11. maijs

• Cena Ls 0,22

*„Ja mūsu mūža
nāktos par katru
izrunāto vārdu pēc
stingri noteiktas lik-
mes maksāt, tad
muldēšana ātri vien
izbeigtos.»*
G. Ufītis

Neviens nav aizmirsts

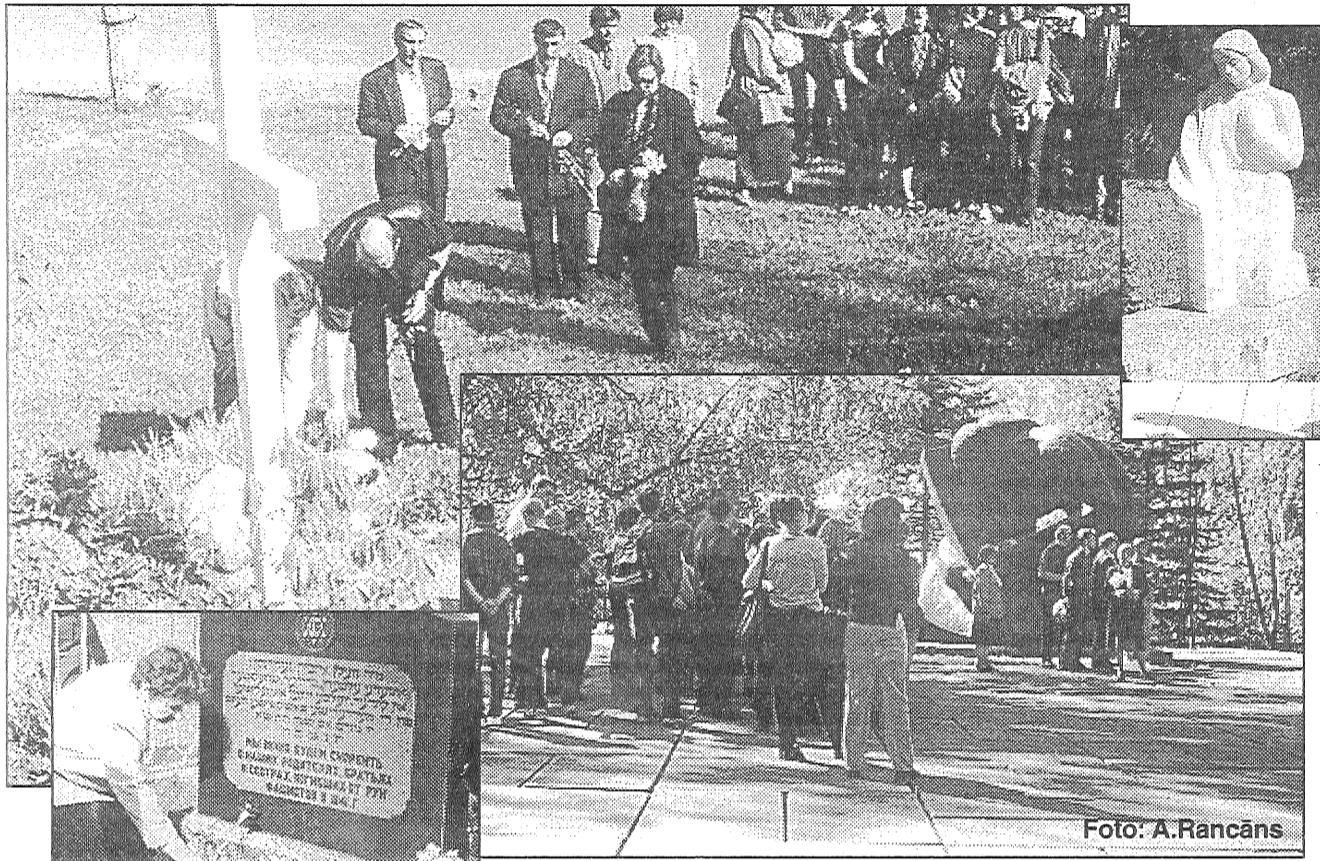

Foto: A. Rancāns

Antons Rancāns

Pirmdien, 8. maijā visā Latvijā un citur Eiropā atzīmēja Nacisma sagrāves un Otrā pasaules kara upuru piemiņas dienu. Preiļu pilsētas dome kopā ar vēstures un lietišķās mākslas muzeju, Preiļu Valsts ģimnāziju un 1. pamatskolu rīkoja piemiņas brīžus un nolika ziedus pie pieminekļiem. Par vietējiem notikumiem uz pasaules traģēdiju fona stāstīja Preiļu Valsts ģimnāzijas vēstures skolotāja Natālija Pīzele.

Par komunisma pastrādātajiem noziegumiem, nevainīgo iedzīvotāju deportā-

cijām uz Sibīriju, nacionālās pretošanās kustības dalībnieku iznīcināšanu Preiļos vēsta granītā cirstā sērojošās mātes skulptūra laukumā pie katoļu baznīcas un baltais krusts pie vecajiem kapiem. Liepu ielas galā ir apmēram 130 kritušo padomju armijas karavīru, seržantu un virsnieku brāļu kapi — šai armijai bija izšķirošā loma fašisma sagrāvē. Gājiens ar ziedu nolikšanu noslēdzās ebreju kapos, kur guldīti holokausta upuri. Piecpadsmitgadīgas ebreju meitenes no Preiļiem Šeinas Gramas dienasgrāmata par fašisma zvēribām mūsu pusē tagad glabājas memoriālajā kompleksā Jeruzalemē.

No vēstures zinām, ka Latvija bijusi kā sliedzē, kam arī senatnē pāri gājušas svešu iekarotāju ordas, mūsu gadsimtā to divas reizes pārstaigāja divu militāru impēriju — Vācijas un Krievijas — iekarotāji. Ja daudzi vecākie cilvēki vēl atceras pēdējo okupāciju — hitleriskās Vācijas un staļiniskās Krievijas — atnestās šausmas, izlietās asinis un asaras, tad tagadējai skolu jaunatnei tie ir tikai tāli notikumi. Vēstures mācību stunda pie pieminekļiem atgādina, ka šausmīgākie no kariem cilvēces vēsturē, kas prasīja tik daudz upuru, bija pavisam nesen, 20. gadsimtā.

Lēmumu pieņems pircējs

Līvija Rancāne

Preiļu pilsētas domē izpilddirektora Vilhelma Velecka vadībā notika sanāksme, uz kuru bija aicināti Preiļu tirdzniecības uzņēmumu īpašnieki, vadītāji. Apspriedes tēmu oficiāli grūti noformulēt, tā bija vērsta uz to, lai pilsētas dome noskaidrotu un pēc tam varbūt varētu strādāt savas pilsētas uzņēmēju interesēs. Arī Preiļi ir pilsēta, kuru savu firmu paplašināšanai un lieltirgotavu atvēršanai izvēlas Rīgas apjomīgie uzņēmumi. Kā ir pārliecināti Preiļu tirdzniecības uzņēmumu vadītāji, Rīgas firmas «Senpils» Preiļos atvērtais lielveikals viņu tirgotavām jau ir radījis zaudējumus. Kļūvis zināms, ka minētā firma

Preiļos gatavojas paplašināt savu darbošanos, slēdzot pirkuma līgumus un iegādājoties savā īpašumā tirdzniecībai derīgas platības pilsētas centrā. Protams, sekas tam var būt tādas, ka Preiļos esošajos veikalos samazināsies pircēju skaits, preču apgrozījums un attiecīgi arī darba vietu skaits. Tieši iespējams darba vietu skaita zudums arī ir tas apstāklis, kas varētu mudināt pilsētas domi vairāk aizstāvēt savu uzņēmēju intereses. Jo citādi — konkurence paliek konkurence, un nevienam neienāktu prātā preses kioskā aizliegt tirgot citas avīzes, sak, lasītājs lai ņem tikai sava rajona avīzi.

Kaut arī uz sanāksmi bija aicināti daudzi uzņēmēji, tikai aptuveni desmit bija uz-

skatījuši par vajadzīgu ierasties. Pārāk aizņemti ar savu veikalu rūpēm, īpašnieki vēl nav aptvēruši apvienošanās nozīmi un to, ka viņu intereses neaizstāvēs neviens cits kā pašu organizācija, vai tā sauktos tirgotāju asociācija, vai arī kādā citā vārdā. Tomēr skaidrs arī tas, ka pagaidām maz ir to vietējo īpašnieku veikalos, kas preču daudzveidības ziņā spēj konkurēt ar lielveikalu. Lēmumu par veikala dzīvotspēju pieņem pircējs, izvēloties, kur viņš iepirksies.

Šajā Preiļu pilsētas domē notikušajā vietējo tirgotāju apspriedē klātesošie uzņēmēji vienojās par savas organizācijas izveidošanu, kas pēc tam ar konkrētiem priekšlikumiem, ierosinājumiem, secinājumiem varētu vērsties pilsētas domē.

Lai šķērsotu Baltkrieviju, vajag tranzīta vīzu

Kā ziņo Ārlietu ministrijas preses centrs no 1. maija pilnībā tiek apturēta 1992. gada 13. novembra Vienošanās par savstarpējo NVS dalībvalstu iecelšanas vīzu atzīšanu, kas paredzēja, ka ārvalstnieks, kuram bija viena no NVS dalībvalstu (Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Gruzijas, Kazahstānas, Krievijas, Moldovas, Tadžikistānas, Turkmēnijas, Ukrainas, Uzbekistānas) vīzām, pārējās

varēja šķērsot tranzītā bez vīzas.

Līdz ar vienošanās pilnīgu apturēšanu Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem, dodoties uz kādu no NVS valstīm caur kādu trešo NVS dalībvalsti, būs nepieciešama attiecīgās NVS valsts tranzīta vīza. Gadījumā, ja mērķa sasniegšanai tranzītā jāšķērso vairāku NVS dalībvalstu teritorijas, būs nepieciešamas visu šo valstu tranzīta vīzas.

Lielākā daļa NVS dalībvalstu minētās vienošanās darbību apturēja pakāpeniski, sākot ar 2000. gada 1. janvāri. Pēdējā no NVS dalībvalstīm, kura aptur minētās vienošanās darbību, ir Baltkrievijas Republika. Tādēļ no 2000. gada 1. maija jāievēro, ka, dodoties uz kādu no NVS dalībvalstīm caur Baltkrievijas Republiku, tās teritorijas šķērsošanai būs nepieciešama tranzīta vīza.

Izziņas

■ Līvānu novada biznesa informācijas centrā pagājušās nedēļas nogalē notika vietējo uzņēmēju tikšanās, kuras turpmāk būs katra mēneša pirmajā ceturtdienā, «Novadniekam» pastāstīja centra vadītāja Astērija Vucēna. Līvānu novada un pilsētas tirgotāji un uzņēmēji tikās ar Tirgotāju asociācijas prezidentu Henriku Danuseviču. Asociācija pārstāv tirgotāju intereses Latvijā. Semināra laikā tirgotāji varēja saņemt atbildes uz viņus interesējošiem jautājumiem un uzzināt jaunāko likumdošanu, kā arī tirgotāju tiesības un pienākumus. Atkārtota tikšanās ar tirgotāju asociācijas pārstāvjiem notiks 1. jūnijā, uzņēmēji izteikuši vēlēšanos tikties arī ar Līvānu policijas iecirkņa priekšnieku E. Fedosejevu.

■ Vakar, 10. maijā Līvānos viesojās ap piecdesmit Rīgas rajona pensionāru apvienību vadītāji un aktīvisti. Vēlmi apmeklēt Līvānu puses pensionārus rīdzinieki bija izteikuši jau labu laiku pirms šīs vizītes, pastāstīja Līvānu pensionāru apvienības vadītāja Venērandā Caune. Viesi apmeklēja Līvānu stikla fabrikas muzeju, Balto māju, daļamata meistarību darbu izstādi. Koncertu vecajiem ļaudīm sniedza folkloras kopa «Ceiruleits».

■ Maija sākumā Līvānu ģimnāzijas Pastariņa sākumskolā notika Vislatvijas tradicionālās muzicēšanas nometne, kurā piedalījās ap 80 cilvēku no visas Latvijas, galvenokārt bērni, kuri darbojas dažādās folkloras kopās un vēlējas apgūt tradicionālo muzicēšanu. Muzicēšana notika vairākās instrumentu klasēs, kuras vadīja Latvijā pazīstami folkloristi. Dažādu vecumu bērnu vidū atsaucību guva vijolspēles, cītaras, dūdu, bungu, sitamo instrumentu, kokles, akordeona, stabules, kontrabasa klases pedagogu piedāvātās muzicēšanas iespējas. Interesanta izvērtās arī kapelu saspēlēšanās, dalībniekiem no dažādām Latvijas vietām mainoties savā starpā, pastāstīja kapelas «Ceiruleits» vadītāja Anna Kārkle. Nometne notiek ar Kultūrkapitāla fonda finansiālu atbalstu trijās daļās, no kurām pirmā notika Salaspilī, otrā Līvānos, bet trešā norisināsies Taurupē. Preiļu rajonu tradicionālās muzicēšanas svētkos pārstāvēja «Pelēciši» no Pelēciem un «Ceiruleits» no Līvāniem. Akordeona spēles klasi nometnes laikā vadīja Romualds Kairāns.

■ 13. un 14. maijā uz Lietuvi dosies Līvānu ģimnāzijas folkloras kopa «Ceiruleits», informēja tā vadītāja Anna Kārkle. Viļņā šajās dienās notiks starptautiskais bērnu folkloras festivāls «Saulīte».

G. Kraukle

■ Daugavpilī 13. un 14. maijā notiks atklātā hokeja čempionāta fināls. No 12 komandām to četru komandu vidū, kas ieguva tiesības spēlēt finālā, ir arī Preiļu hokejisti. 13. maijā pulksten 12.30 «Preiļi» spēlēs ar «Stalkers», bet 14. maijā pulksten 12.30 — ar «Spīdvejs». 13. un 14. maijā pulksten 11.00 pie sporta kluba «Cerība» hokeja līdzjutējus gaidīs autobuss, lai visi kopā dotos uz sacensībām Daugavpils ledus hallē.

L. Rancāne

Ceturtdienas intervija

Visu vai neko....

Līvija Rancāne

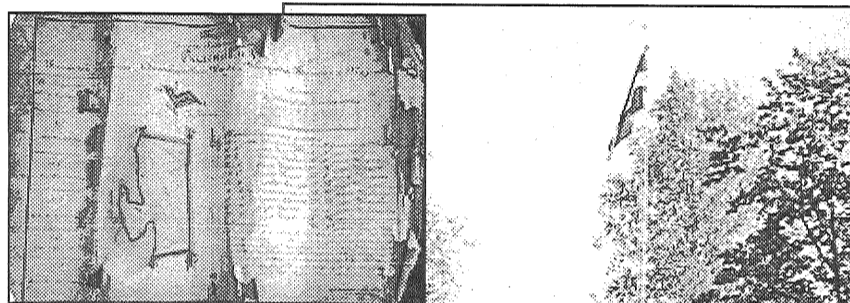
1874. gads. Rutas Norkārkles mājās glabājas ar roku zīmēts zemes plāns ar šādu datumu, cara valdības ierēdņu parakstiem un kaligrāfiskā rokrakstā uzskaitītām zemes platībām, kas liecina, ka Kalupes muižas vagaram Matīsam Paukštem atļauts šē dzīvot un dzimtai likt pamatus. No šī tālā laikā Saleniekos mainījušās paaudzes, Rutas pirmais mazdēliņš Matīsiņš ir jau septītās paaudzes pārstāvis, bet mājām nav mainījis saimnieks — Paukštu dzimta. Kari, viesuļi, sausumi un ugunsnelaimes gājušas pāri, gar un apkārt, laiks ievainojis un atkal sadziedējis, bet nesatricināmā latviešu zemnieku māju turībā Salenieki šodien katra svešinieka acīm ieraugāmi kā pieminekli darbam. Tam darbam, ko šeit ieguldījuši šo māju ļaudis, un ko Ruta Norkārkle pārņēmusi kā stafeti, tālāk attīstot un no savas puses klāt pieliekot jau divdesmit pirmajam gadsimtam atbilstošu saimniekošanas vērienu, izpratni, domāšanu, stratēģiju.

Rutas Norkārkles dzimtā puse ir Daugavpils rajona Mežciemā, kur viņas tēvs Staņislavs bija uzbūvējis māju un apmeties uz dzīvi. Ruta un viņas abas vēl jaunākās māsiņas agri zaudēja māti. Uzaugot tēva mīlestības sildītā, Ruta arī profesiju izvēlējās kā tētim, un devās uz tehnikumu Mālpilī apgūt kādu no meliorācijas specialitātēm. Agrās jaunības darba gadi pēc tehnikuma beigšanas arī saistīti ar Mālpili. Ruta strādāja pagasta padomē, tehnikumā. Septiņdesmitajos gados tēvs pārcēlās uz senču mājām Saleniekos, kur Ruta un māsa pie vecmāmiņas bērnībā bija vadījušas daudz jauku vasaru, un nenoguris, ar dziļu mīlestību un skaistuma izjūtu aprūpēja saimniecību. Nu tētis atkal pārcēlies. Uz palikšanu un pavisam. Septiņās pēdās Kalupes kapsētā. Bet vēl neviena lietīņa Salenieku mājās nav pazaudējusi ne nieka no saimnieka roku pieskāriena, un neviena celīte nav aizmirsusi viņa soļus. Ruta izpildīja savam tēvam doto solījumu — nepalaist mājas svešās rokās. Un ar vīru Imantu, abiem dēliem Gintu un Gustavu no Mālpils pārcēlās uz mājām.

Dienā, kad ciemojamies Norkārkļu mājās, pagalmā mastā plīvoja valsts karogs. Jā, arī tadēļ, ka todien kalendārā bija oficiāli noteikta piemiņas diena, bet galvenokārt tēta Staņislava vārdadienai par godu. Ruta saka, ka karoga pacelšanai viņu mājas dzīvē ir dziļā nozīme. Ar to viņi rāda savu piederību savai tautai un līdzdalību tās notikumos, to paceļ ģimenes svētkos, gaidot mīļus ciemiņus, bet dažreiz īpašam dvēseles noskaņojumam, un varbūt īsti arī neatbilstot karoga pacelšanas standartiem, kā saka Ruta, bet esot dienas, kad viņai vajadzīgs karogs mastā galā. Otra augstākā vieta Saleniekos, kas ieraugāma aiz karoga, ir stārķu ligzda un par šī pavasara perējumu tās norūpējies saimnieks. Norkārkļiem bez tam ir savs gulbis, kurš pa reizei izkāpj no ezera un atnāk uz pagalmu, un visi trīs māju sargi izliekas viņu neredzam, ir savi bebri, kuri, protams, graušanas un pludināšanas darbus ar saimniekiem nesaskaņo, ir savas bites, ir minka — sekretārs, kurš visu dienu stāigā saimnieci pa pēdām. Tajā pirmsziemasvētku vakarā, kad visa ģimene no Mālpils pārcēlās uz Rožkalnu pagastu, Jersikā uz šosejas tupējis māmiņas izvests nelaimīgs radījums, un mašīnai nācies apstāties, lai viņu nesabrauktu. Kā mazs kunkulis pacelts rokās, tā iebraucis Saleniekos peļu junkura godā. Te pa laikam piekļūst arī citi nelaimīgi kaķi un

● Ruta un Imants Norkārkļi dēla Gustava pamatskolas izlaiduma dienā. Mammai aiz muguras — Gints, kurš strādā Rīgā, dzīvo Mālpilī, ar sievu audzina mazo Matīsu. Gustavs studē Sporta akadēmijā, lielā hokeja dienās bija Sanktpēterburgā. Foto no Norkārkļu ģimenes albuma

● Šis dokuments 1874. gadā piešķirts Matīsam Paukštem un parāda zemes robežas.

suņi un, atļaujās neprasot, apmetas uz dzīvi. Visiem pietiek vietas, pajumtes un ēdamā.

Bet tie ir tādi ārišķie, pirmie iespaidi, saimniecības pavadībā apmetot loku ap ziedos un stādījumos sligstošo māju, pagalmu, pa sakopto ezermalu, gar jaunbūvēm. Salenieki — tie, pirmkārt, ir smags, neatlaidīgs daudz cilvēku darbs, tā ir stratēģiskā taktika, gadskārtējā plānošana un ikdienas vadīšana, tie ir kontakti, oficiāla diplomātija, organizatoriskas un lietišķas tikšanās, darījumi, sievišķīgā gudrība un intuīcija, tas ir risks un zināma avantūra, tie ir nervu izturības pārbaude un stress, tās ir fiziska darba dienas. Ruta Norkārkle ir zemiece, kuras mājās istabā uz galda ir dators, un pie rokas mobilais telefons. Viņa prot veidot sakarus ar bankām, ar fondiem, zina informācijas nozīmi un prot pareizi ar to rīkoties. Nevienam zināšanas klāt netiek pienestas, no katra cilvēka dzīves pozīcijas, aktivitātes un mērķtiecības ir atkarīgs, kā atrast iespējas un ko ar tām darīt. Vieglāk ir nedarīt neko, jo kritiku, belzēnus un skaudību saņem tikai tas, kurš dara. Ruta Norkārkle un viņas vīrs Imants pieder darītājiem. Rutas kredo ir «Visu vai neko».

Pērnajā pavasarī Norkārkļu mājās nācās nokļūt reizē ar Vili Krištopanu, kad premjers bija devies vizītē uz Preiļu rajonu. Kā parasti tādās reizēs pavadošie žurnālisti ķēra katru valstsvīra vārdu, taču tajā pašā laikā pārsteidza arī brī-

● Jau ilgi pirms atmodas gadiem Salenieku mājas pagalmā, kā tas pienācās latviešu zemniekiem, bija uzslēts karoga mast. Tagad tas ir atjaunots un rāda saimnieku cieņu pret savu valsti. Foto: M. Rukosujevs

nišķīgā ainava pie Salenieku mājām. Šeit bijuši arī citi smalki viesi. Saimniecība piedalījās Zemnieku savienības rīkotajos konkursos «Pagrabs lauku sētā» un «Karoga vieta lauku sētā». Viesu grāmata glabā valsti pazīstamu cilvēku autogrāfus.

Gada laikā saimniecībā notikušas daudzas izmaiņas. Nobeigumam tuvojas jaunais pirts un banketu zāles celtniecība. Nedaudz tālāk redzama zem jumta tikusi ēka, kurā būs liela zāle prezentācijām, sanāksmēm un banketiēm. Svaigi dēļi spīd no jaunās kūts sienu apšuvuma. Tālākās iecerēs kulinārijas cehs. Nule noziedējis jaunais augļu dārzs. Traktors reizi pēc reizes met lokus pa gludu laukumu. Te līdz pat ezera krastam paredzēta terase, kur būs celiņi, apgaismojuma lampas, košumaugu stādījumi. Blakus ezeram izrakts diķis, kuru var izmantot tie pirts gājēji, kam bail no dziļāka ūdens. Izraktā zeme izlīdzināta pa ezera krastu,

uzsēts zāliens, kurš šopavasār jau trīs reizes applauts. Laipas ievēd krietni tālu ezerā, galā ierīkoti soliņi, galdiņš, nojume. Pietauvots katamarāns, bet otrs tāds braucamais taps šovasar. Skaistais, no brikšņiem un krūmiem atīrītais ezera krasts ir kā etalons tām ainavām, kādas mūsu «zilo ezeru zemē» varētu pavērties ik uz soļa, ja ezermalu apsaimniekotāji papildētos pavināt cirvi. Drīzāk jau ir otrādi, — apkārtējo nenovīdība un skaudība, — kam tas vajadzīgs. Un garnadzība. Nakts melnumā no Saleniekiem pazūd viena lieta pēc otras.

Bet ko nu par nenovīdību. Grib vai negrib kāds atzīt, bet Norkārkļi ir vieta, kurā var dabūt darbu, nopelnīt. Pastāvīgā darbā šeit pieņemti pieci cilvēki. Ar viņiem noslēgts līgums, tiek maksāti visi nodokļi. Sezonas laikā un dienas darbos šeit strādā daudz vairāk cilvēku. Ir darbinieks, kas nodarbojas tikai ar lopu kopšanu, Ruta Norkārkle saka, ka īsto lopu skaitu nemaz tā uz rāvienu nezina. Jābūt ap četrdesmit, bet pēdējās dienās atskrējuši vēl trīs teliņi. Celtnieki ceļ, bet bariņš sievu atsedz stīpas un lasa kartupeļus. Vēl esot darbiniece, kas strādniekiem gatavojot pusdienas. Arī savs priekšstrādnieks, gudrs kaimiņu puisis, kam uzticēta visu darbu pārraudzība un pieskatīšana. Galvenā vadība Rutas vīra Imanta rokās. Rutai daudz laika paņem arī Rožkalnu pagasta padomes priekšsēdētājas vietnieces amats, kā arī Vārkavas novada uzņēmējdarbības atbalsta centra vadīšana.

Norkārkļi pašlaik apsaimnieko ap 100 hektāriem zemes, no kuriem īpašumā ir 70 hektāri. Sagādāta dažāda veida tehnika, ir piena dzesētava, dzirnavas. Ievērojama platībā iestādītas zemenes. Saimniecība ražo ekoloģiski tīru produkciju.

— Vai tiek galā ar saviem līdzekļiem, vai arī bankā paņēms kredīts?

— Ir bankas kredīts. Aizņēmumi palīdz attīstīties. Ja pirms diviem gadiem nebūtu paņēmusi 10 000 latu aizņēmumu, šodien nebūtu tik tālu tikuši. Daļa no tā jau atdota. Pēc tam bija otrs, mazāks kredīts, nupat beidzām atmaksāt. Aizņēmumi palīdz tikt pie subsīdijām. Tiklīdz kaut ko iegādājos, — tehniku, piemēram, vai jaunu kūti uzceļu, no valsts nāk subsīdijas. Arī par tūrismu un pat par sakopšanu, arī par bioloģisko lauksaimniecību. Laukos jāprot domāt un izmantot iespējas, ko valdība tomēr dod. Protams, var būt, ka valsts varētu zemnieku labā darīt vairāk, bet nevar arī teikt, ka neko nepalīdzētu. Ja mēs neprotam paņemt, nauda aiziet citur. Es nevaru noskatīties, ka nauda ir, bet zemnieki neprot pie tās tikt. Tāpēc jau sāku apmācīt visus gribētājus uzņēmējdarbības atbalsta centrā. Daudzi atkal nevar saņemt, kā tas var būt, ka viņa tā par baltu velti māca. Es nedomāju, ka sagatavoju sev konkurentus. Man gribas, lai visi iemācās skaisti dzīvot. Ja visi kopā būs skaisti, tad brauks pie mums un mums visiem būs labi. Arī es pati pastāvīgi mācos kursus, apskatījos, kā Vācijā zemnieki dzīvo.

Taču tiklīdz mainās valdība, nāk jauns zemkopības ministrs, tā mainās subsīdiju piešķiršanas kārtība. Vienu gadu tās paredzētas par to, bet nākamajā jau par ko citu. Ko var darīt? Jāpielāgojas. Un jāizmanto, kas ir. Šogad, piemēram, subsīdijas lielākas paredzētas par augļu dārzēm. Par ābelēm un par zemeņu stādījumiem ar atveseļotiem stādiem. Nopirku atveseļotus zemeņu stādus — meristēmas, pati izaudzēju, rudenī stādīšu. Paredzēta subsīdija — trīs tūkstoši latu par hektāru. Jāizmanto, ko var.

Turpinājums 5. lappusē.

Rajona pašvaldībās

Turkos senos tikumus tur godā

Pagājušajā nedēļā Livānu novada Turku pagastā bija apskatāma pagasta iedzīvotāju rokdarbu izstāde, kur savus darbus izstādīja desmit dažāda gadagājuma pagasta ļaudis. 7. maija pievakarē tautas tikumu godā turētājus sveikt bija ieradies arī Livānu novada domes priekšsēdētāja vietnieks, Turku pagasta komitejas priekšsēdētājs Aivars Smelcers, kurš vienmēr atbalstījis savas pušes gara gaismas nesējus.

Izstādes goda vietā bija pieredzes bagātāko pagasta sievu veikums — rakstaini cimdi, zeķes un austas segas. Aivars Smelcers personīgi pateicās katrai no rokdarbniecēm — Annai Silei, Afimijai Mežākai, Teklai Driksnai, Filimonijai Polikarpovai un Antonijai Āriņai. Izstādē savu veikumu rādīja arī klūdziņu pišanas pulciņa dalībnieces Emilija Bugina, Viktorija Turkupole un Daiga Barkāne, kuras strādā Kristīnes Šišlovas vadībā. Sarīkojums Turku tautas namā nebija vien rimta vecākās paaudzes sievu vakarēšana, tajā sava vieta bija arī jaunajai paaudzei — Kristīnei Šišlovai, Silvijai Driksnai un Ritai Grugulei, kā arī Jaunsilavu pamatskolas skolniekam Andrim Vanagam, kurš bija izstādījis paša rokām darināto putnu būri. Ne tikai sievietēm, bet arī vīriem tradicionālie roku darbi nav sveši, pašdarinātos grozus un krēslus citiem izrādīja Vasilijš Bugins un Voldemārs Gedušs. Sarīkojuma gaitā klātesošie atcerējās gan tuvojošos Mātes dienu, gan aizvadīto valsts neatkarības deklarācijas pasludināšanas gadskārtu. Īpašu noskaņu radīja bērnu popgrupas «Mēs paši» vokālais sniegums. Kā atzina pagasta kultūras darba organizatore un pasākuma iniciatore Terēzija Rubene, īpaši vecākā gadagājuma sievietēm tā bija lieliska iespēja atvērt savas rokdarbu lādes un iziet cilvēkos, kas laukos nemaz tik bieži nenotiek.

«Daugavas fonds» organizēs makšķerēšanas sacīkstes

Bezpeļņas organizācija «Daugavas fonds» šī gada 2.-3. jūnijā Livānu novada Turku pagastā organizēs Daugavas fonda kausa izcīņu sporta makšķerēšanā, «Novadnieku» informēja Livānu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Aivars Smelcers.

Sacīkstēs piedalīsies komandas no vairākām Daugavas baseina pašvaldībām, katra veidojot komandu trīs cilvēku sastāvā. Dalībnieki naksņos teltīs, bet makšķerēšanas sacensības Daugavā noritēs 3. jūnijā no pulksten 7.00 līdz 14.00 Turku pagasta Veiguos, tā sauktajās Vilnišu krācēs. Turku pagasta pašdarbības kolektīvi gatavojas iepriecināt viesus ar kultūras programmu, savukārt «Daugavas fonda» valde uzvarētājam piešķirs ceļojošo Daugavas fonda kausu. Pirmo trīs vietu ieguvēji saņems diplomus. Individuālais vērtējums notiks divās apakšgrupās: makšķerēšanā un spinningošanā. Dalību sacensībās var pieteikt līdz 15. maijam.

Ginta Kraukle

«Cālis — 2000» — Mārtiņš no Livāniem

Līvija Rancāne

Piektdien Preiļos notika ikgadējais maizo vokālistu konkurss «Cālis — 2000», kurā 12 dalībnieku konkurencē uzvarēja Mārtiņš Jančevskis no Livāniem. Par Vice Cāli kļuva Laura Rutka no Aglonas. Tādu lēmumu pieņēma vērtēšanas komisija, kurā darbojās Preiļu un Livānu bērnu mūzikas skolu pedagogi, kultūras darbinieki.

Arī citi mazie dziedātāji ieguva dažādus titulus. Gerda Dimpare — *kustīgākais*, Liene Badune — *paklausīgākais*, Māra Magdaļenoka — *mīļīgākais*, Alīna Caune — *lepnākais cālis*. Šīs meitenes tāpat kā Mārtiņš ir Livānu bērni, un konkursam «Cālis — 2000» viņus sagatavoja Skaidrīte Bulmeistere. Liene Janska no Rožupes kļuva par *omulīgāko*, bet Dita Kūkusiņa bija *jaunākais cālis*. Rožupes meitenēm dziedāšanu mācīja Inga Kūkusiņa. Preiļu bērnus konkursam sagatavoja Daina Erte. Sintija Erte konkursā atzīta par *krāsaināko*, Elīna Dūda —

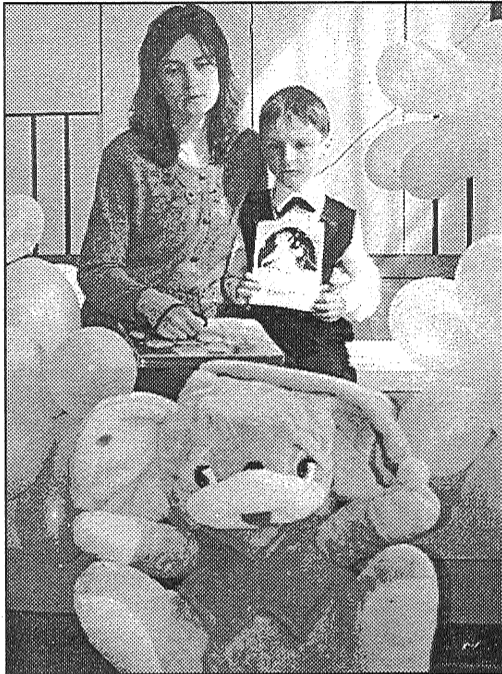
par *smaidīgāko*, Grieta Kolosova — par *spicāko*, bet Lāsma Prikule — par *saulaināko* cālīti.

Saules pielietajā, krāsainiem baloniem dekorētajā zālē, kur skatuves malā tupēja galvenā balva, ko katru gadu dāvina SIA «Salang Preiļi», — pele, un savus nākamos īpašniekus gaidīja citas rotallietas, ne vienai vien māmiņai un vecmāmiņai acis sariesās aizkustinājuma asaras.

Par bērniem, kuri paši līdzīgi skaisti tēptām lellēm trīsošām sirsniņām un kaistošiem vaidziņiem drosmīgi kāpa uz skatuves un stājās pie mikroфона.

Lai balvu pietiktu visiem, parūpējās arī rajona padome, individuālais uzņēmums «Preiļi», SIA «G.P.A.».

«Cālis — 2000» Mārtiņš Jančevskis piedalīsies Latvijas cāļu konkursa pusfinālā Rīgā 20. maijā. 21. maijā paredzēts konkursa fināls.

● «Cālis — 2000» Mārtiņš ar māmiņu Gunu Jančevsku.

● Laurai Rutkai, kas konkursā kļuva par Vice Cāli, balvu pasniedz Ilga Peiseniece, rajona bērnu un jauniešu centra metodiķe. Laurai dziedāt mācīja Erna Pinupe. Foto: M.Rukosujevs

Pasaules banka finansēs Rožupes pamatskolas siltināšanu

Ginta Kraukle

Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) un Pasaules Bankas Izglītības sistēmas attīstības projekta ietvaros Izmaksu efektivitātes apakšprogrammu 2. kārtā ir izvēlēta Rožupes pamatskola. Pasaules banka (PB) Livānu novada Rožupes pamatskolas siltināšanas projektam piešķirusi 50 437 latu lielu aizdevumu, informēja pamatskolas direktore Aļoīda Rimicāne.

Pirms trim gadiem IZM un Pasaules Banka izsludināja konkursu, uz kuru atsaucās arī Rožupes pamatskola, izstrādājot un nosūtot šo iestāžu izvērtēšanai projektu, kurš nule ticis atbalstīts. Investīciju projekts «Rožupes pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana» paredz Izglītības sistēmas attīstības projekta speciālistu atkārtotu skolas apsekošanu, lai kopīgi ar pašvaldības pārstāvjiem vienotos par veicamajiem pasākumiem. Plānots, ka speciālisti Rožupē apmeklēs maijā. Pēc veiktās apsekošanas

notiks darbu izsole un cenu aptauja, ko veiks Izglītības sistēmas attīstības projekta speciālisti kopīgi ar pašvaldības pilnvarotajiem pārstāvjiem. Būvprojekta izstrāde tiks nodrošināta līdz 2000. gada decembrim. Projekta īstenošana varētu sākties nākošā gada ziemā vai pavasarī, kad tiks veikta celtniecības darbu izsole, saņemts pašvaldības atzinums un Garantiju kontroles un pārraudzības padomes atļauja, kā arī parakstīts trīspusējs pakārtots finansēšanas līgums starp pašvaldību, Valsts kasi un Izglītības un zinātnes ministriju. Skolas siltināšanu plānots pabeigt 2001. gada vasarā. Pēc darbu pabeigšanas pašvaldībai 15 gadu laikā ir jāiegulda izglītībā naudas summa, kas atbilst Pasaules Bankas aizdevuma pamatsummai.

Projekta pirmās kārtas finansēšanas izmaksas ir 67 779 lati, no pašvaldības

līdzfinansējuma Ls 4298 nepieciešami būvprojektēšanai 2000. gadā, 11 894 Ls nepieciešami PNV, autoruzraudzības, būvuzraudzības, būvnodevas un citu ar celtniecību saistīto izdevumu segšanai 2001. gadā. Projekts uzskatāms par ļoti izdevīgu, jo no kopējām izmaksām pašvaldībai jāsedz tikai 25 procenti. Summa, kas jāiegulda šogad, jau iestrādāta 2000. gada Rožupes pamatskolas budžeta rezerves fondā. Skolas siltināšana ietver modernas apkures sistēmas izbūvi, logu, durvju nomaiņu un citus pasākumus, kas ievērojami samazinās skolas ekspluatācijas izdevumus. Projekta vadības grupu veidos Preiļu rajona izglītības pārvaldes celtniecības speciālists A.Maceikevičs, Livānu novada domes ekonomiste un finansiste H.Jablonska un projekta vadītāja, Rožupes pamatskolas direktore A.Rimicāne.

Projekta finansēšana 2000. - 2001. gadā

2000.gads	2001. gads					Kopā
	Pašu līdzekļi	PB aizdevums	Dāvinājumi	Pašu līdzekļi		
pašu budžets				pašu ņemtie aizdevumi	citi līdzekļi	
Ls 4298	Ls 50 437	Ls 1150	Ls 2694	Ls 9200		Ls 67 779

Mācās piedāvāt sevi darba tirgū

Rajona sporta skolotāju seminārā Latvijas skolu sporta federācija un Latvijas jaunatnes sporta centrs (LJSC) aicināja pieteikties skolu, kurā varētu organizēt mācības jauniešiem, lai sagatavotu konkurenci darba tirgū. Šo ideju savā skolā vēlējas realizēt Aglonas vidusskolas skolēni. Pēc noteikumiem bija jāiesaista vēl divu rajona skolu skolēni. Mūsu aicinājumu pieņēma Pelēču pamatskolas un Jaunsilavu pamatskolas skolēni.

Šo apmācību princips ir 3x3, tas ir, nodarbības notiek trīs reizes pa trim die-

nām. Katra skola dalībniekus uzņem vienu reizi. Pirmais seminārs notika Aglonas vidusskolā. Tā tēma bija «Skolēnu sociālo prasmju un iemaņu veidošana». Nodarbības vadīja LJSC metodiķe Ilze Kantore, kura zināšanas šādu semināru organizēšanā un vadīšanā ir apguvusi Vācijā un Zviedrijā.

Nodarbību programma un darba metodes bija vispusīgas un interesantas. Piemēram, bija jāizveido vadītāja modelis, kādam tam jābūt skolēnu izpratnē, jāizstrādā priekšlikumi, kā par tādu kļūt. Skolēniem patika arī runas mākslas nodarbība, kurā ar dažādiem vingrinājumiem vajadzēja atrast optimālo variantu, kā uzstāties auditorijas priekšā. Kas ir

būtiski, lai saprastu, ko grib pateikt, kā veidot uzstāšanos, lai tā sasniegtu mērķi. Tika organizētas lomu spēles, radošā darbnīca un, protams, arī aktīva atpūta — iepazīšanās ar Aglonu un tās apkārtni, sporta spēles un diskotēka. Skolēni mācījās ne tikai organizēt šos pasākumus, bet veica arī sava darba analīzi un pārliecinājās, ka nekļūdās tikai tas, kurš neko nedara.

Par finansiālu atbalstu lielu paldies mēs sakām sponsoriem — Unibankas Preiļu filiālei un individuālajam uzņēmumam «Pie torņa».

Ilga Rutka, Aglonas vidusskolas sporta skolotāja, semināra organizatore

Jauns papildinājums zemessardzes 35. bataljonam

Antons Rancāns

Šogad Jaunaglonas arodvidusskolā būs pirmais zemessargu izlaidums. Gatavojoties tam, 28.ceturtdā kursa audzēkņi šajās dienās nodeva uzticības zvērestu Latvijai, to pieņēma ZS 35. bataljona komandieris kapteinis Donāts Valainis un Aglonas 2. rotas komandieris leitnants Ilmārs Sparāns. Bataljons papildinājies ar spēcīgiem un spējīgiem puisiem.

Visus četrus mācību gadus labas sekmes bijušas Ruslanam Laizānam, Laurim Pastaram, Andrim Sunipam, Pēterim Grebežam, Guntaram Eisakam, Robertam Bernānam, par teicamiem sportistiem kļuvuši Kristaps Kancāns, Jānis Ignatjevs, Roberts Bernāns, Ainis Alšāns, Juris Krievāns, Andris Sunips un Lauris Pastars.

Skolas jaunie zemessargi piedalījās vairākās Latvijā rīkotajās «Vīru spēlēs» un sasniedza labus panākumus starptautiskajās militārajām formējumiem. Vairāki no viņiem apguva kursu Siguldas sakarmieku mācību centrā kopā ar obligātā dienesta karavīriem. Savā skolā organizēja un piedalījās reģionālajās «Vīru spēlēs», startējot ārpus konkurences ieguva 1. vietu. Pašu spēkiem ap Ilzes ezeru uzbūvējuši sporta un militāro mācību treniņu

● Pirmajā rindā no kreisās Ruslans Laizāns, Pēteris Grebežs, Juris Krievāns, otrajā rindā Dainis Kovalevskis, Jānis Zdanovskis, Andris Sunips un Lauris Pastars, stāv militārais instruktors kaprālis Mareks Danilevičs un arodapmācības skolotājs, zemessargs Jānis Bekešs. Foto: A.Rancāns

joslu, kas pēc grūtības pakāpes neatpaliekot no slavenās Sužu bataljona «Lūša takas». Sportā un militārajās zinībās izcīnīti vairāki ceļojošie kausi.

21. jūnijā viņus gaida pēdējais eksāmens un izlaidums. Četrus gadus puisi mācījās

lauksaimniecības un militāro zinību pamatus, mehāniku, elektrifikāciju, agronomiju, saimniecisko darbību, bioloģiju, mašīnu tehnisko apkopi un remontu. Pēc skolas beigšanas lielākā daļa jauniešu domā turpināt izglītšanos Aizsardzības vai Policijas akadēmijā.

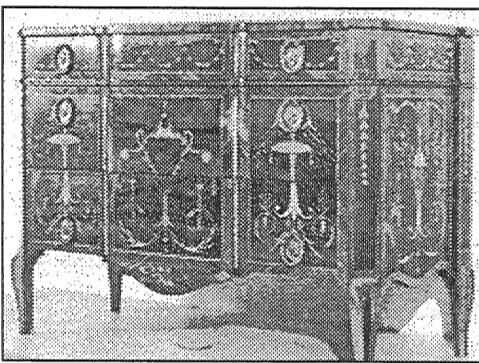
Vācija nodos Krievijai daļu Dzintara istabas

Vācija atdos Krievijai slavenās Dzintara istabas interjera fragmentus, kuru skaitā ir slavenā mozaika un kumode.

Dzintara istabas leģendas sākumi meklējami 1701. gadā, kad Prūsijas karalis Frīdrihs Vilhelms I pasūtīja to izgatavot savai pilij. Vēlāk viņš to uzdāvināja Krievijas caram Pēterim Lielajam. 1941. gadā šo bagātīgi rotāto istabu Krievijas cara rezidencē «Carskoje Selo», tagadējā Ļeņingradas rajonā, demontēja vācu karavīri un pārveda to uz toreizējo Kēnigsbergu.

Par Dzintara istabas atrašanās vietu joprojām ir tūkstošiem versiju un pieņēmumu. Daudzi uzskata, ka tā joprojām atrodas kaut kur ceļā starp Krieviju un Vāciju — aprakta zemē vai nogremdēta ūdenī.

Viens no Dzintara istabas brīnumiem — 18. gadsimtā gatavotā kumode.

Ģenētiski modificēti laši satrauc vides ekspertus

Amerikāņu firma AF Protein jau šogad cer saņemt varas iestāžu atļauju ģenētiski modificētu lašu tirdzniecībai. Pret to iebilduši speciālisti, kurus jau tagad neapmierina ģenētiski pārveidotu augu izplatīšanās. Viņi uzskata, ka «ģenētiskajiem» augiem un nu arī dzīvniekiem ir nepieciešams ilgāks izpētes laiks, pirms tos droši var atzīt par nekaitīgiem un noņemt tiem piedēvētās Frankenšteina pārtikas palamu.

Zivju audzētāji apgalvo, ka jaunā tehnoloģija uz pusi samazina lašu un foreļu audzēšanas izdevumus. 18 mēnešu vecumā «ģenētiskās» zivis ir piecas reizes lielākas par saviem parastajiem sugas brāļiem. Šo ātraudzību veicina divi gēni, kas mākslīgi ievadīti zivīm. Viens gēns, kas papildus ievietots Atlantijas lašos, izstrādā augšanas hormonu, bet otrs gēns šo procesu vēl vairāk stimulē. AF Protein speciālisti apgalvo, modificētie laši dzīvo tikai vienā paaudzē, jo tehnoloģija tos padarījusi neauglīgus. Tomēr daudzi vides eksperti tam pilnībā netic, uzskatot, ka nekas nevar garantēt šo lašu sterilitāti. Ģenētiski pārveidotu lašu saņemšanai ar parastajiem lašiem, viņprāt, var apdraudēt plašu zivju populāciju. Pētnieku grupa Indiānā (ASV) jau pirms vairākiem mēnešiem puda savu pārliecību, ka pārveidotās zivis var kļūt par savdabīgu Trojas zirgu — izkļūstot brīvā dabā, tās nolemjot iznīcināt visu sugas lokālo populāciju.

Bažas par cilvēka iejaukšanos dabas procesos vairo arī cita parādība — Atlantijas okeānā milzīgā ātrumā sarūk lašu populācija. Bioloģi lēš, ka pēdējo 30 gadu laikā Atlantijas lašu Salmo salar skaits pie Amerikas ziemeļaustrumu krasta sarucis vismaz trīsreiz — no 1,5 līdz 0,5 miljoniem. Līdzīga statistika ir arī Eiropā. Zinātnieki pēta, vai to varētu būt ietekmējušas klimata izmaiņas, roņu skaita pieaugums vai varbūt kāda slimība.

Taču pagaidām vispamatotākā šķiet versija, ka okeāna lašus sākušas nomākt no audzētāviem izbēgušās zivis. Briesmas radot vairāki faktori. Pirmkārt, audzētāvi zivis tiek selekcionētas, tās kļūst lielākas, un līdz ar to — mazāk piemērotas dzīvošanai brīvā dabā. Izbēgot no audzētāviem un pārojoties ar savvaļas zivīm, tās samazina nākamās paaudzes izdzīvošanas izredzes. Audzētavu zivis atšķirt neesot grūti — tās esot kā bumbas, pretēji slaidajiem un muskuļotajiem savvaļas lašiem. Otrā problēma ir audzētavu zivju iznēsātās slimības un parazīti, galvenokārt brūnās jūtas utis un mikroskopisks organisms *Gyrodactylus salaris*. Iespējams, ka Atlantijas lašus apdraud vēl kāds cits faktors. Lai iegūtu vairāk ziņu par šīm zivīm, amerikāņu zinātnieki sākuši plašu pētījumu — ar lašiem piestiprinātiem raidītājiem tiks sekots to dzīvei un diemžēl arī bojāejai.

Saisināti no laikrasta «Diena»

POLICIJAS ZIŅAS (27. aprīlis — 5. maijs)

■ 27. aprīlī reģistrēts iesniegums par to, ka 24. aprīlī Preiļos, Daugavpils ielā 21, videonomas pagalmā Aleksandrs T. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 28. aprīlī Līvānos, tirgus «Runcis» teritorijā Daugavpils iedzīvotājs Alberts V. veica tirdzniecību, neizsniedzot pircējiem darījumu apliecināšanu dokumentu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 29. aprīlī Līvānos kafejnīcā «Sirdsmiļā Monika» Uldis O. un Juris G. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 1. maijā Galēnu pagasta Lomos pilsoni F.S. no mājas pazudusi pareizticīgo svētbilde. Ierosināta krimināllieta.

■ 2. maijā Līvānos, Rīgas ielā Ivans B. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 3. maijā Rožupē, Dārza ielā 7 - 3 pie Jura V. mājās konstatēta nemarkēta prece — 22 pudeles degvīna. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 3. maijā Saunas pagasta Smelteros Jāzeps P. mājās sarīkoja skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 4. maijā Līvānos, Rīgas ielā Genādijs T. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 4. maijā Jaunaglonas arodvidusskolas ēdnīcas telpās Inese Č., būdama alkohola reibumā, izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 5. maijā Saunas pagasta Priekuļos Anna V. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 5. maijā Preiļos, Daugavpils ielā 18a Valentīna V. un Aivars R., būdami alkohola reibumā, izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Latgales apgabaltiesā

Preiļu zaglim laimējās...

Agrāk sodītais Nikolajs Podskočevs (dz. 1979. g.) pagājušā gada vasarā un rudenī apzaga Preiļu pagrabus, garāžas un citas telpas. Ar Preiļu tiesas spriedumu viņš tika sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem. Tajā iekļauts arī sods par svešas mantas bojāšanu. Latgales apgabaltiesa uzskatīja, ka šis sods neatbilst kaitējumam un noteica cietumsodu 3 gadi un seši mēneši.

J.Trops, Latgales apgabaltiesas preses dienests

Preiļu rajona tiesā

Mežziņa vietnieks pieķerts nelikumībās

Ginta Kraukle

27. aprīlī tika izskatīta 1963. gadā dzimušā Edgara Griķa lieta, kurš, būdams Līvānu virsmežniecības Preiļu mežniecības mežziņa vietnieks, pēc tam arī Preiļu mežniecības mežzinis, nepildīja valsts amatpersonas pienākumus. Laika periodā no 1996. gada 12. novembra līdz 1998. gada 14. aprīlim ne mazāk kā 14 gadījumos protokolos par administratīva-

jiem pārkāpumiem mežu aizsardzībā viņš nepieņēma lēmumus par pārkāpēju sodīšanu. Ne mazāk kā 20 gadījumos E.Griķis nerūpējās par paša pieņemto lēmumu izpildi. Mežzinis gan noteica soda naudas apmērus, bet ar to vairākas lietas arī aplūsa. Laikus nepieņemtie lēmumi par pārkāpēju sodīšanu valstij radīja materiālos zaudējumus līdz 2600 latiem, bet savlaicīgi neveiktie pasākumi administratīvo sodu piedziņai — vismaz 2450 latu apmērā.

Pie tam E.Griķis tika apsūdzēts arī par dienesta stāvokļa jaunprātīgu izmantošanu. Viņš atļāva svešai personai bez

pilnvarojuma parakstīties meža īpašnieka (J.Ausekļa) vietā koku ciršanas biļešu reģistrācijas žurnālā. Kā arī izdeva ciršanas apliecinājumu svešai personai, pašam meža īpašniekam klāt neesot. Tā rezultātā Preiļu mežniecības teritorijā nelikumīgi tika nocirsti koki 396 m³ apjomā. Valstij nodarīts materiālais zaudējums Ls 8447. J.Auseklis, kuram mežs bija piešķirts lietošanā, nodarīts zaudējums 3920 latu apmērā. Līdzīgas mahinācijas tika veiktas arī ar 312 m³ meža, kas tika nelikumīgi izcirsts, nodarot materiālo zaudējumu 5778 latu apmērā.

Bez tam E.Griķis viltojis dokumentus

un pats tos arī izsniedzis. Viņš izgatavojis četras viltotas medību atļaujas 1999.-2000. gadam, kā arī izgatavojis fiktīvu meža ciršanas apliecinājumu, parakstot to mežziņa vietā. Par šo pakalpojumu E.Griķis paņēmis kukuli Ls 100 apmērā, tā izdarot vēl vienu smagu noziegumu.

Spriedums Edgaram Griķim — brīvības atņemšana uz trim gadiem bez mantas konfiskācijas. Sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku līdz 3 gadiem. Par labu Preiļu virsmežniecībai tiesa nosprieda piedzīt no E.Griķa Ls 1489,40 par mežu pārkāpumiem un Ls 1999 par nepiedzītajām soda naudām.

Dziedājumi Jaunavas Marijas godam

● Maija vakarā pie krusta Jaunaglonā.

Antons Rancāns
Autora foto

Klusie un skanīgie maija vakari, kad darbi jau padarīti, norimusi dienas svelme, Latgalē no seniem laikiem veltīti garīgiem dziedājumiem par godu Māras zemes karalienei — Jaunavai Marijai. Tos nespēja noslāpēt arī padomju laika ideoloģija — sādžinieki pulcējās nomaļākās vietās, kur bija saglabājušies krusti ar krucifiksiem. Tagad savas aizbildnes godināšanai katoļi pievēršas ar visu sirdi.

Daudzās vietās uzstādīti jauni krusti, viens no tādiem ir arī Jaunaglonā (Kameņecā), pie kura pulcējas Rušonas draudze. Šo krustu palīdzējis uzcelt vietējās arodvidusskolas direktors Visvaldis Kursītis, darbus veikuši pašmāju amatnieki Ivars Pastars, Aivars Valainis, Juris Breidaks, krucifiksu darinājis Aglonas kokačini, bet līdzekļus vākuši visi. Šogad te jau trešo gadu pulksten septiņos vakarā pulcējas jauni un veci. Tuvumā atrodas Annas Buķes mājas — viņa uzņēmusies saimnieces lomu.

Dziedājumos aktīvāk piedalās 14 sievietes, vīrieši un bērni. Zīmīšu vilkšana, ko kuram darīt, vairs neesot modē, toties izstrādāts īpašs garīgo dziesmu repertuārs, kurš tiek izpildīts ik vakaru un iesākas ar Rožukroni un Jaunavas Marijas litāniju. Dzied populārās «Svāto Marija, Dīva dzemdeitoja», «Jyuras zvaigzne», «Pi Tovu koju» un citas. Skanīgāko balsu īpašnieki Marija Ansveriņa, Vilhelmīne un Alberts Repses, Eleonora Livdāne, Olga Jonāne, Regīna Malahovska, Valentīna Ančeva, Emīlija Egle, Jānis Savelonoks, Marija Kursīte, Valentīna Jubele un citi ņem līdzi bērnus un mazbērnus. Ar pieaugušajiem kopā pastāvīgi dzied māsiņas Madara un Marta Sparānes, Tatjana un Tamāra Kuzņecovas, Maija Gavare. Visvecākajai dalībniecei — Eleonorai Mežalei 86 gadi.

Mēs kā putni apgredzenoti...

Vārkavas vidusskolā notika žetonu vakars, kurā mēs, 12. klases skolēni izrādījām R.Blaumaņa lugu «Skroderdienas Silmačos». Savās lomās bijām iejutušies gluži labi. Kaut gan neiztikām bez starpgadījumiem un kurioziem, mūsu audzinātāja un lugas režisore Janīna Vilmane bija apmierināta ar paveikto.

Tradicionālo žetonu vietā mūsu pirkstos iemirdzējās žetonu gredzeni. Kādu jautru enģeļu kutināti mēs devāmies pretī tumšajam aprīļa debesīm, pretī saviem sapņiem, pretī sev, lai vēl vairāk iepazītu viens otru un lai saprastu, ka ne tikai skola ir tas, kas mūs vieno. Tā ir draudzība, tā ir mīlestība, tās ir sajūtas, kurām ziedu smarža, glāstu maigums un nesaraujama pasaka vidū.

Tā gribas, lai apstājas laiks, — tas viskaistākais, neprātīgākais, straujākais. Tā gribas paturēt visus tuvumā šajā mūsu

● Vārkavas vidusskolas 43. izlaiduma klase pirms žetonu vakara ar audzinātāju Janīnu Vilmani.

kopīgajā paradīzē, smieties par kopīgajām muļķībām, nu, kaut vai visiem kopā aizbēgt no kādas stundas. Tā gribas roku rokā vēlreiz aiziet līdz tam sākumam, kurā mēs kļūvām viens otra liktenis. Un

gribas mūžīgi paturēt šo mirkli, kurā drīkstam būt bērni...

Egita Kancāne,
Vārkavas vidusskolas 12. klases skolniece

Pandām rāda «seksfilmas»

Pandu mazā dzimstība izriet nevis no nespējām, bet nevēlēšanās pāroties. Lai pandām radītu šo interesi, turpmāk viņām tiks rādītas pamācošas filmas, ziņo Ķīnas masu mediji. Pandu «ārstēšana» ar pretimpotences zālēm nav devusi gaidīto efektu. Valsts dzīvās «nacionālās bagātības» glābšanā bija iesaistījušās arī daudzas pasaules farmaceitiskās kompānijas, par brīvu piedāvājot Rietumos ražotās pretimpotences zāles «Viagra» un vietējo afrodisiaku.

Malumedniecība (no lielās pandas ādām gatavotu kažoku var pārdod pat par 60 000 latu) un ierasto dzīviesvietu zaudēšana lielo pandu skaitu pasaulē samazinājusi līdz 1000, un izskan brīdinājumi, ka pandas var izzust pavisam. Vairākums mēģinājumu izaudzēt šos zvēriņus nebrīvē ir izgāzušies, ziņo BBC. Tas novedis pat pie projekta klonēt pandas embrijus un pēc tam tos mākslīgi implantēt pieaugušajām pandām.

Ķīnas pandu pētniecības centrs atteicies no «Viagra» ziedot gribētāju palīdzī-

bas, jo pētījumi pierādījuši, ka vairāk nekā 60 procenti pandu nav izrādījušas nekādas uzbudinājuma pazīmes. Centra amatpersona sacīusi, ka tagad nebrīvē esošās pandas uz vairošanos rosina ar apkārtējās vides un barības uzlabošanu. «Ja tiek novērots, ka pandas nevaibrojas, viņu dabīgo dzimuminstinktu stimulēšanai tiek pielietoti galēji līdzekļi, tādi kā «pārošanās video» rādīšana,» teikts centra paziņojumā. Centra pārstāvis saka, ka «patiesā problēma ir tā, ka daudzas pandas nezina, kā pāroties».

Daudzu nebrīvē esošo pandu problēma esot tā, ka dzīvnieciņi milas lietās esot

pārāk kautrīgi pret pretējo dzimumu, ziņo BBC. Pasaules dabas fonda (WWF), kura logo, starp citu, ir panda, pārstāvis izsaka, ka tāda kautrība savvaļā dzīvojošām pandām nav novērojama un šo atšķirību neviens vēl nav spējis izskaidrot.

Pēc ziņu aģentūru materiāliem

Valstī labākie krosa skrējēji — «Ceribas» audzēkņi

Līvija Rancāne

Latvijas Jaunatnes sporta centra rīkotajā pavasara krosā starp sporta skolu komandām pirmo vietu ar 170 punktiem ieguva Preiļu rajona sporta skolas «Cerība» komanda. Otrajā vietā ar 130 punktiem ierindojās komanda no Tukuma.

Preiļu rajona skolēnu rezultāti:

Visjaunākajā grupā Madara Madelāne ieguva otro vietu (800 metru distance, laiks — 3,19, Salas pamatskola), Ilze Bartuseviča — sesto vietu (800, 3,11, Vārkavas vidusskola), Brigita Upeniece — pirmo (1000, 3,44, Vārkavas vidusskola), Līga Karčevska — ceturto (1000, 3,52, Pelēču pamatskola), Rolands Švirks — desmito (800, 3,15, Jersikas pamatskola), Ilmārs Vaivodis — 4.-5. vietu (800, 3,05, Vārkavas vidusskola), Jānis Kokorīts — piecpadsmito (800, 3,14, Vārkavas vidusskola), Juris Kitajevs — astoto vietu (1000, 3,39, Riebiņu vidusskola).

Jaunākajā grupā Lindai Dobičīnai ceturta vietu (1000, 3,42, Sutru pamatskola), Jelenai Holodnikovai — astotā (1000, 3,43, Preiļu 2. vidusskola), Sergejam Komlačovam — pirmā (1500, 5,12, Riebiņu vidusskola), Antonam Boreckim — otrā (1500, 5,28, Riebiņu vidusskola), Sergejam Aleksejevam — ceturta (1500, 5,34, Preiļu 2. vidusskola), Jānim Vaivodam — piektā (1500, 5,37, Vārkavas vidusskola), Aldim Zagorskim — 15. vieta (1500, 5,46, Vārkavas vidusskola).

Atsevišķu komandu vērtējumā Preiļu 1. pamatskolas skrējēji, iegūstot 136 punktus, ierindojās otrajā vietā, tikai par četriem punktiem atpaliekot no uzvarētājiem — Mazzāles pamatskolas skolēniem. Preiļu 1. pamatskolu pārstāvēja Līga Bramane, Zane Liniņa, Aija Čača, Aigars Indrikovs, Vladislavs Breidaks, Kaspars Kažemāks, Aigars Bramanis.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

◆ 13. maijā pulksten 11.00 valsts administrācijas skolas seminārs pagastu plānotājiem, uzņēmējiem, skolu direktoriem par Eiropas Savienības struktūram un reģionālo politiku. Pulksten 14.00 piedalīšanās izstādes «Ap Nacionālā teātra saimē galdu» atklāšanā J. Raiņa muzejā Jasmuižā.

◆ 15. maijā pulksten 11.30 tikšanās ar 7. Saeimas deputātu Valdi Lauski. Pulksten 14.00 piedalīšanās Daugavas Slimokas dalībnieku ārkārtas valdes sēdē.

◆ 16. maijā pulksten 11.00 tikšanās ar Utenas rajona padomes vadību Utenā.

◆ 19. maijā piedalīšanās Pašvaldību savienības kongresā Liepājā.

Pelēču kultūras nams

◆ 13. maijā pulksten 22.00 spēle grupa «Tranzīts».

Saunas tautas nams

◆ 13. maijā pulksten 22.00 diskotēka. Spēle grupa «Tik un tā».

Riebiņu kultūras nams

◆ 12. maijā pulksten 19.00 Mātes dienai veltīts koncerts. Piedalās Riebiņu vidusskolas un pagasta pašdarbības kolektīvi. Pulksten 22.00 balle. Spēle «Puiši no Rīgas».

Vārkavas pagasta tautas nams

◆ 13. maijā pulksten 22.00 diskotēka «...un pašam patīk».

Galēnu kultūras nams

◆ 13. maijā pulksten 10.30 tikšanās ar rakstnieci Kēlīnu Klānu. Pulksten 22.00 balle. Spēle Andris Eriņš un draugi. 14. maijā pulksten 16.00 pagasta dziedošo bērnu koncerts — konkurss.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

**Šodien vārdadienu
svin — Milda,
Karmena, Manfreds.
12. maijā — Valija,
Ināra, Ina, Inārs.**

Ko jūs gaidāt no jaunās valdības?

Vilhelmine Petrova, pensionāre, dzīvo Preiļos:

— Ceru, ka šī valdība spēs strādāt tā, lai netiktu atstāti novārtā vecāki ļaudis, jo viņi nav pelnījuši tādu dzīvi, kā tagad. Savulaik biju rajona galvenā agroķimīķe, rūpējoties par augstas auglības uzturēšanu rajonā, zinu katru hektāru, katru tūrumu. Tolaik tūrumos nezāles neauga, tagad skatos un sirds sāp. Agroķimiskais dienests strādāja augstā līmenī ar kopjūteriem, milzīgs arhīvs bija. Vecie ļaudis sava darba augļus šodien neredz.

Elvira Āboliņa, Vārkavas pagasta tautas nama vadītāja:
— Nezinu, kam būtu jānotiek, lai valdība sāktu vairāk domāt par lauku cilvēkiem, īpaši zemniekiem. Zemnieks kuļas, kā varēdams, jo visa dzīve norit tikai Rīgā un ap to, daudziem Latvijā tur arī beidzas.

Viktors Rubins, strādā SIA Lattelekom:
— Esmu optimists, no valdības sagaidu visu to labāko. Nācies dzīvot vēl grūtākos laikos. Cilvēki pašlaik ir sociāli ļoti neaizsargāti, valdībai nevajadzētu to aizmirst.

Kira Zabalujeva, Silajāņu pagasta iedzīvotāja:
— Dzīvojam laukos pamesti, aizmirsti, nevienam nevajadzīgi. Piens maksā sešarpus santīmus litrā, bet neviens jau mūs nedzird un dzirdēt arī negrib. Negaidu neko. Atrodamiem kraujas malā, vajag tikai kādu, kas mazliet pagrūdis... Kurš tas būs? Gaidām.

Gunārs Pastors, strādā pulksteņu darbnīcā:
— Ceru, ka šī valdība savus solījumus pildīs. Pozitīvi būtu, ja valdība tiešām prastu nošķirt valdības darbu no finansu lietām un savstarpējo grupējumu cīņām. Līdz šim diemžēl tā nenotika. Andri Bērziņu kā personību vērtēju ļoti augstu. Tā kā premjeru esmu pazinis personiski, varu apgalvot, ka tas ir cilvēks, kas tur doto vārdu. Jautājums, vai koalīcija ļaus viņam strādāt. Šajā valdībā nav bijušo premjeru — tas ir vēl viens pozitīvs aspekts.

**Ginta Kraukle
Foto M.Rukosujevs**

Sludinājumi Reklāma Līdzjūtības

Kā novērst sāpes un iekaisumu tieši tur, kur tās rodas?

Laiku lokos mainās cilvēka dzīves ilgums un apstākļi. Cilvēka organisms pielāgojas jaunajam dzīves ritmam. Taču to nevar salīdzināt ar straujo tehnikas attīstības tempu. Kosmonautu stundu ilgu ceļojumu apkārt zemeslodei vairs neuzskatām par ārkārtēju. Pat pavisam neilgs kosmosā pavadītais laiks būtiski ietekmē lidotāju veselības stāvokli. Televīzijā rādīts, kā kosmonauti pēc atgriešanās uz zemes uz rokām tiek iznesti ārā no kosmoplāna. Un nevis tikai aiz sajūsmas par paveikto, bet gan tāpēc, ka paši vairs nespēj normāli tikt galā ar zemes gravitācijas spēku. Vai tas ne daudz neatgādina to divaino nespēku, kas mūs pavada pirmajās saulainajās pavasara dienās pēc ziemas mazkustības perioda?

Šo mūsu ķermeņa spēju galvenais nodrošinātājs ir kustību balsta aparāts (kauli, muskuļi, locītavas, saites u. tml.), kas ne vienmēr spēj izturēt slodzi, sevišķi, ja tā sākas pēkšņi pēc ilgstošas ziemas mazkustības.

Pieaugot vecumam, arvien biežākas un pamanāmākas kļūst dažādas iekaisīga rakstura un distrofiski degeneratīvas kustību balsta aparāta slimības — osteoartrīts, reimatoīdais poliartrīts, fibromiozīti u. c. locītavu iekaisumi. Saslimšanas iemesls bieži vien ir liekais svars un mazkustīgais dzīvesveids.

Jaunībā problēmas ir saistītas galvenokārt ar akūtām traumām, nereti saistītām ar sporta nodarbībām. Pārsvāra traumas ir vieglas. Sāpes pāriet un kustību funkcija diezgan ātri mēdz pilnībā atjaunoties. Traumām ir tendence atkārtoties, akumulēties, pāriet hroniskā formā. Tas nozīmē neatgriezenisku izmaiņu iestāšanos.

Liela problēma fiziski aktīviem cilvēkiem ir tā saucamā pārmērīgā noslogojuma bojājumi. Cieš saites, cipsas, locītavu virsmas un kapsulas, utt. Mikrotrau-

mu atkārtotāšanās veicina šo smalko struktūru bojājumu uzkrāšanos.

Situācija ievērojami pasliktinās, ja mikrotraumatisms piemeklē cilvēku uz kādas saslimšanas fona, īpaši reimatiska rakstura. Locītavas kļūst ārkārtīgi jutīgas pret jebkuru slodzi, nemaz nerunājot par pārslodzi.

Par šo stāvokļu biežumu liecina tas, ka tikai par sāpēm mugurā dzīves laikā sūdzas 80% cilvēku. Tiesa tikai 5-7% no viņiem tās progresē, kļūst ilgstošas, rodas nopietnas saslimšanas.

Arvien nozīmīgāku vietu šo slimību, kā arī traumu ārstēšanā ieņem nesteroidie pretiekaisuma līdzekļi (NSPL). Pasaules attīstītajās valstīs šos līdzekļus lieto vairāk nekā puse iedzīvotāju. Tomēr ārsti runā arī par šī buma ēnas pusēm — nevēlamām blaknēm.

Ieviešot praksē jaunu pretiekaisuma un pretspāju līdzekli, vairāk tiek uzsvērtas tieši mazākas blakus efektus izraisošas īpašības, nevis spēcīgāka sāpes vai iekaisumu mazināšana darbība. Līdztekus jaunu preparātu radīšanai efektīvs paņēmieni ir jaunu zāļu formu izveidei. Iekšīgi lietojamām zālēm izveido ilgstošas darbības tabletes un kapsulas, kas zāles organismā izdala vienmērīgāk, līdz ar to nerodas augstas toksiskas zāļu koncentrācijas un tiek nodrošināts ārstējošs zāļu līmenis.

Tipisks piemērs ir daudzo diklofenaka zāļu formu izveide. Aptiekās ir nopērkami daudzi šādi prolongēti preparāti: Voltarēns SR, Dikloberls, Ratiofarms Uno u. c.

Gandrīz katram šodien praksē izmantojamam NSPL ir radītas lokāli lietojamās zāļu formas: ziedes, krēmi, geli. Savā ārstnieciskajā praksē kopā ar kolēģiem veicu vienu no jaunākajiem un modernākajiem mūsu valstī preparātu *Fastum Gel* klīnisko novērojumu. *Fastum Gel* tika pielietots 44 slimniekiem. Preparātu izmantojam gan aplikācijām (uzziedēm),

gan jonoforēzē (fizioterapeitiska ārstēšanas metode). Iegūtie rezultāti apliecināja *Fastum Gel* augsto terapeitisko efektivitāti reimatiskiem pacientiem ar balsta kustību sistēmas sindromu. Preparāts bija efektīvs 80% gadījumu (medikaments, kura efektivitāte pārsniedz 70% robežu, medicīnā tiek uzskatīts par augsti efektīvu). Lietojot preparātu aplikāciju veidā, sāpes un iekaisums samazinājās vairāk nekā 3 reizes. Vairāk nekā 2 reizes uzlabojās traucētās kustības. Līdzīgus rezultātus ieguvām, izmantojot *Fastum Gel* jonoforēzē. Kustību ierobežojums samazinājās par 81% pacientu, tūska — 83% gadījumos, iekaisuma pazīmes mazinājās 91% slimnieku.

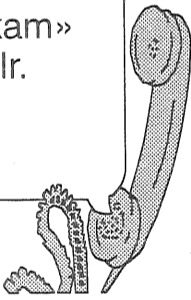
Iegūtie rezultāti liecina par *Fastum Gel* augsto terapeitisko efektivitāti reimatiskiem pacientiem ar balsta un kustību sistēmas sindromu.

Gelu lietošana vidēja un vecāka gadagājuma pacientiem nosaka vairākas priekšrocības. Ar gadiem ādas slānis kļūst plānāks, pateicoties kam tiek atvieglota medikamenta izkļūšana cauri ādai. Aktīvās vielas koncentrācija locītavās, izmantojot *Fastum Gel*, ir 1300 reizes augstāka nekā asinīs, tādējādi novedot līdz minimālam blakusparādību iespējamību. Protams, arī niecīga medikamenta koncentrācija asinīs varētu provocēt kuņģa zarnu trakta gļotādas reakciju, taču nesalīdzināmi retāk, nekā lietojot citas (tabletes, svečītes, injekcijas) formas. To apliecina iespēja gelu iegādāties aptiekās bez receptēm, tādēļ bez tiešas ārsta uzraudzības.

Arī mūsu *Fastum Gel* klīniskās pielietošanas pieredze ļauj piekrist atzīņai, ka praktiski novērojamās preparāta blaknes, lietojot preparātu, ir saistītas ar paugstinātu jutību pret to un ir reti sastopamas.

**H.Mikažāne,
Dr.med., docente**

Uzdot jautājumus un izteikt ierosinājumus «Novadniekam» var pa tālr. 22059.

**Sestdien, 13. maijā
Preiļu tirgū pārdos
paklājus un grīdas celinūs.**
Tos varēs pasūtīt vēlāmā krāsā, izmērā vai pēc zīmējuma.

**14. maijā Viļānos
Amatnieku gadatirgus.**
Aicinām visus pirkt un pārdot gribētājus.

**Piedāvā DARBU DĀNIJĀ
jauniešiem no 19 līdz 29 gadiem.**
Lauksaimniecības skolas diploms obligāts. Labas vācu vai angļu valodas zināšanas. Mob. tel. 9185998 pēc 17.

**Iepērk mājlopus
dzīvsvarā.**
Samaksa uz vietas.
Tālr. 44179, 46384.

Iepērk lopus galai.
Cena pēc vienošanās.
Tālr. (53)58626, 9411081, 9626907, 9218105.

**Pērk jaunlopus,
liellopus, zirgus, aitas.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 55645, 55796.

Pārdod

VW Passat 1,6, 1986. g. Tālr. 23848;
sīferi, cena Ls 1,25; ruberoīdu Ls 3,50. Tālr. 9431645;
garāžu centrā. Tālr. 9133568 vakaros;
govi, melnraibu telīti. Tālr. 53515;
kartupeļus: pārtikai un lopbarībai; piekabi ZUBR-JONOK. Tālr. 59347;
pērļu vistas, grūnsnu teli. Tālr. 74156.

Pērk

Līvānu māju normālā stāvoklī. Tālr. 9235603;
šķirnes gaļas bulļiņš. Tālr. 9149765.

Irē

garāžu. Tālr. 23761.

Rīgas mācību centrs DRMC
(Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, lic. nr. 96) organizē
✓ pārdevēju kasiņu (maksā Ls 23),
✓ bārmeņu viesmīļu (maksā Ls 30) kursus.
Kursus beidzot, izsniedz apliecinājumu un sertifikātu darbam ar kases aparātu.
Pirmā nodarbība 15. maijā plkst. 17.00
Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34). Tālr. 22084 dienā, 21801 vakaros.

Visu modeļu **DZIRDES APARĀTI**, to rezerves daļas, barošanas elementi, bezmaksas pielaišana, pārdošana, labošana
15. maijā no plkst. 11.00
Līvānu poliklīnikas telpās
Rīgas ielā 77.